

DATUM: 2018-04-04

DNR: 61-18/0010

Remissvar på *Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95)*

Institutet för språk och folkminnen (ISOF) överlämnar härmed synpunkter på betänkandet *Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95)*. Remissvaret berör de förslag som har tydlig koppling till ISOF:s verksamhet. Utöver det som framförs nedan har ISOF inga invändningar mot de bedömningar och förslag som utredningen lämnar.

Sammanfattning

ISOF vill lyfta fram det immateriella kulturarvets betydelse för besöksnäringen. Till ISOF:s uppdrag hör ansvaret för Unescos konvention om tryggheten av det immateriella kulturarvet. Den nationella förteckningen över levande traditioner ger ett mervärde till en växande besöksnäring med kulturella förtecken.

5. Digitaliserad besöksnäring med fokus på delnings- och plattformsekonomi

5.5 Digital ledning

Ett digitalt tillgängligt material om immateriellt kulturarv kan bidra till att attrahera turister till svenska besöksmål. Ett exempel på detta är ISOF:s arbete med att utifrån institutets arkivmaterial identifiera, sammanställa och tillgängliggöra kulturarv kopplade till olika ämnesområden för att stimulera till nya bruk av äldre traditioner. För många lokala näringsidkare kan detta också fungera som stöd och inspiration i utvecklingen av verksamheten. Det handlar om ämnesområden som dialekter, mat, dryck och måltider samt sägner. Arkivmaterialet görs tillgängligt på en nätbaserad Sverigekarta, som gör det enkelt för alla att hitta det. Den mat- och måltidsinriktade kartan, *Matkult.se*, har en sökfunktion som leder till olika arkivmaterial – nedtecknade berättelser, dialektord, röster från inspelningar och bilder från institutets samlingar. Kartan består av två delar: en klickbar karta för att tillgängliggöra material från våra samlingar, och en fördjupande del som består av artiklar och faktatexter, blogg, tidslinjer, frågesporter, bildgallerier med mera.

Ett annat exempel på hur den digitala utvecklingen öppnar upp arkiven blir tydligt i pågående forskning, bland annat på ISOF; där museers och arkivs bevarade ljudinspelningar med intervjuer och musik kan få nytt liv med taggade nyckelord. Med denna teknik kan till exempel de intervjuer med svenskamerikaner som gjordes av ISOF på 1960-talet tillföra nya röster till vår förståelse av migrationen. Detta

arbete kan också öka kunskapen om Sverige internationellt och därmed locka nya besökare hit.

11. Kulturturism

11.1 Inledning

ISOF vill särskilt betona att kulturarv inte bara avser materiella utan även immateriella uttryck, vilket också tas upp i inledningskapitlet i utredningens avsnitt om kulturturism. Denna tolkning av begreppet kulturarv präglar ISOF:s verksamhet, bland annat genom ansvaret för Unescos konvention om tryggheten av det immateriella kulturarvet. Den nationella förteckningen över levande traditioner kan fungera som en resurs för en växande besöksnäring med kulturella förtecken. Här kan det exempelvis handla om sagostigar och vandringsleder i ett specifikt namnlandskap.

11.5 Kulturmiljö som infrastruktur och resurs

ISOF vill särskilt framhålla att den immateriella kulturen i form av berättelser, sagor, sägner, traditioner och ortnamn är en tydlig del i den existerande infrastrukturen och i de resurser som besöksnäringen har. Dessa identitetsskapande delar skulle kunna stärka besöksnäringen i hela landet oavsett andra resurser.

11.10 Samisk kultur

ISOF är positiv till utredningens förslag om stöd för att utveckla en starkare samisk näringslivsutveckling/närvaro utifrån samers egna villkor och berättelser. Samerna har en unik ställning som Europas enda urfolk. Tillsammans med de nationella minoriteterna judar, romer, sverigefinnar och tornedalingar står de för ett starkt mångkulturellt kulturarv. ISOF har i dag samverkan med såväl Sametinget som samtliga nationella minoriteter och arbetar aktivt med språkvård¹ och forskning inom respektive område. Detta arbete skulle kunna bidra till att stärka olika grenar för att utveckla respektive besöksnäring.

12. Måltidsturism

12.3.3 Regional identitet och ursprung

ISOF vill poängtera att regional identitet inom måltidsturism behöver baseras på både materiella och immateriella kulturarv. En annan viktig faktor för utvecklingen av detta slags turism är samarbete mellan olika myndigheter och andra aktörer. ISOF är en av fyra myndigheter som arbetar med regeringsuppdraget *Traditionell småskalig matkultur*. Det är ett exempel på det som nämns i utredningen om hur måltidsturism kan kopplas samman med natur- och kulturturism genom utvecklingen av olika projekt som stöds genom arbetet *Landsbyggsprogram för Sverige 2014-2020* som Jordbruksverket ansvarar för.

¹ Ansvaret för språkvård i samiska ligger hos Sametinget. För övriga nationella minoritetsspråk ansvarar ISOF.